Loftgæðin í Reykjavík - aðgerðir og leiðir til lausna

Svava Svanborg Steinarsdóttir

Verkefnastjóri á einingu vöktunar

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur

Helstu loftmengandi efni í Reykjavík og uppspretta þeirra

Svifryk (PM10 og minna) er uppspænt malbik, sót aðallega frá díselbruna, jarðvegsagnir, salt, aska, örplast o.fl.

Köfnunarefnisdíoxíð (NO_2) – kemur frá umferð og höfnum

Brennisteinsvetni (H_2S) – jarðhitavirkjanir – Nesjavalla - og Hellisheiðarvirkjun

Brennisteinsdíoxíð (SO_2). Aðallega frá iðnaði, bílaumferð, skipaumferð og frá eldgosum

Aðgerðir Reykjavíkur til að draga úr loftmengun

- Þétting byggðar
- Borgarlína
- Lækkun hámarkshraða á íbúðargötum og öðrum götum
- Uppbygging göngu- og hjólastígakerfis
- Uppbygging innviða fyrir rafbíla og styrkir til uppbyggingar hleðslustöðva við fjöleignahús
- Auglýsinga- og upplýsingaherferðir gegn notkun nagladekkja

Viðbragðsáætlun um loftgæði

- Samþykkt í Heilbrigðisnefnd Reykjavíkur árið 2009 – síðast uppfærð 2020
- Tekur til skammtímaaðgerða til að draga úr loftmengun eða koma í veg fyrir að hún fari yfir heilsuverndarmörk
- Viðbragðsteymi sér um að meta aðstæður og grípa til aðgerða
- Í teyminu eru fulltrúar frá Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur, skrifstofu samgangna og borgarhönnunar og skrifstofu reksturs og umhirðu borgarlands. Einnig er í teyminu fulltrúi frá Vegagerð ríkisins

Aðgerðir skv. núverandi viðbragðsáætlun

- Vöktun loftgæða, fræðsla og miðlun upplýsinga
- Tilkynningar til almennings, skóla, leikskóla, dagmæðra og íþróttafélaga ef loftgæði eru slæm eða líkur á að þau verði það
- Rykbinding gatna
- Draga úr notkun hálkuvarnarsands
- Gatnaþrif
- Kröfur um rykbindingu með vökvun vegna ryksmengunar frá framkvæmdasvæðum og niðurrifi bygginga

Ný lagaheimild í umferðalögum 2019

- Heimild í 85. gr. umferðarlaga gerir sveitarfélögum og veghöldurum kleyft að grípa til aðgerða til umferðarstýringar til að draga úr loftmengun
- Greinin tiltekur aðgerðir s.s. breytingu á hámarkshraða, takmörkun á umferð stærri ökutækja eða takmörkun almennrar umferðar með því að heimila tilteknum bifreiðum akstur á ákveðnum svæðum eftir oddatölu/jafnri endatölu eða sambærilegum endabókstaf skráningarmerkja
- Slíkar aðgerðir væru viðbót við þær aðgerðir sem beitt er í dag skv. viðbragðsáætlun

Stýrihópur um loftgæði

- Stýrihópur um loftgæði stofnaður árið 2023
- Markmiðið að uppfæra viðbragðsáætlun og setja stefnu um loftgæði í borginni
- Finna raunhæfar aðgerðir til að draga úr loftmengun
- Kanna aðgerðir sem verið eru að beita í nágrannalöndum

Helstu aðgerðir í nágrannalöndum Frakkland

- Eru með kerfi grænna svæða með rafrænni vöktun
- Gildir bæði fyrir íbúa og ferðamenn, allir verða að vera með merki á bifreið þegar farið er inn á þessi svæði
- Bifreiðar flokkaðar eftir mengunarstuðli, sumar mega ekki fara inn á ákveðin svæði

Helstu aðgerðir í nágrannalöndum
Noregur

- Gjald á nagladekk
- Bann við akstri díselbifreiða
- Beiting hraðatakmarkana

Slik kjøper du piggdekkoblat

Du kan kjøpe oblat med app, på nett eller automater. Det er ikke mulig å kjøpe oblat med SMS eller betale med Vipps.

Oblaten er elektronisk, så du skal ikke ha synlig bevis i kjøretøyet ditt.

Kjøp på nett

Du kan kjøpe dags-, måneds- og sesongoblat på nett.

Kjøp oblat på nett (logg inn)

Kjøp i app

Du kan kjøpe dags-, måneds- og sesongoblat i appen Bil i Oslo.

Last ned Bil i Oslo i Appstore

Last ned Bil i Oslo i Google Play

Kjøp på automat

Du kan kjøpe dagsoblat ved flere bensinstasjoner i Oslo. Hos Bymiljøetatens kundesenter kan du kjøpe alle typer oblater.

Finn automater som selger oblat

Dieselforbud

Skriv ut English

Det er ikke dieselforbud i dag. Du kan kjøre som normalt.

- Hva er et midlertidig dieselforbud?
- Hvor kan du ikke kjøre?
- Hvor kan du kjøre?
- Hvordan varsler vi?
- Hvem gjelder dieselforbudet for?
- Håndheving
- Hvorfor innføres et dieselforbud?
- Kontakt Bymiljøetatens kundesenter

Helstu aðgerðir í nágrannalöndum Svíþjóð

- Takmörkun á umferð um ákveðnar götur í Stokkhólmi
- Milljözone – græn svæði
- Takmarkanir á hámarkshraða

Miljözoner

Kommuner kan besluta om att vissa fordon stängs ute från särskilt miljökänsliga områden. Från och med den 1 januari 2020 kan kommuner införa miljözon klass 1, 2 eller 3 i sin kommun.

Miljözon är en åtgärd för att förbättra luftkvaliteten i områden.

Figur 2. En vägportal som tillhör trafikledningssystemet. Rekommenderade hastigheter samt pil visas i körfältssignaler..

Helstu aðgerðir í nágrannalöndum Danmörk

- Hafa afmarkað milljøzoner – græn svæði
- Bann við ákveðnum ökutækjum innan svæðana
- Átak gegn lausagangi bifreiða

Miljøzoner

I miljøzonerne skal dieseldrevne lastbiler, busser, varebiler og personbiler overholde særlige krav til partikeludslip. Renere luft til borgerne i byerne. Det er målet med miljøzonerne. De mest forurenende lastbiler, busser, varebiler og personbiler skal derfor have et partikelfilter på, så de sender færre partikler ud i luften. Folketinget har vedtaget skærpede miljøkrav til lastbiler, busser, varebiler og personbiler i større byer. Læs mere om reglerne på miljoezoner.dk

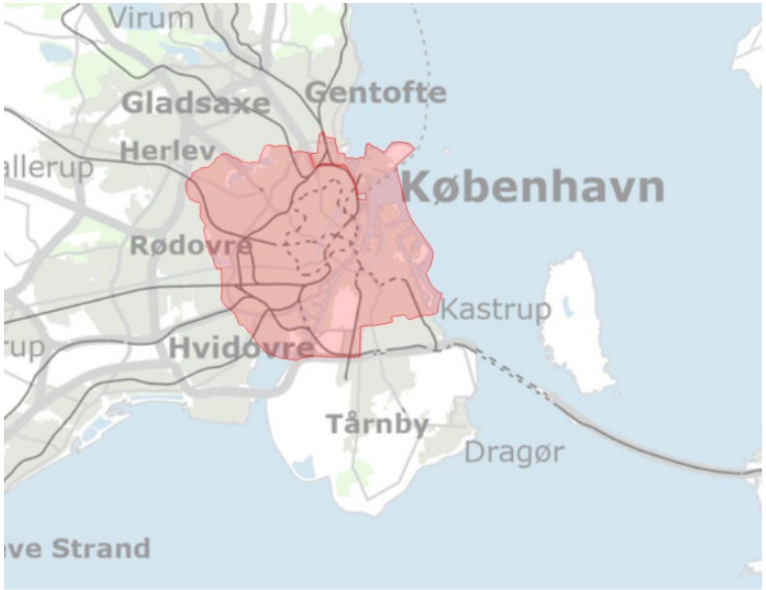

Helstu aðgerðir í nágrannalöndum Bretland

- Congestion charge – ef keyrt er á mengandi ökutækjum inn á ákveðin svæði (congestion zones) er tekið gjald

Congestion Charge

The Congestion Charge is a £15 daily charge if you drive within the Congestion Charge zone 7:00-18:00 Monday-Friday and 12:00-18:00 Sat-Sun and bank holidays. No charge between Christmas Day and New Year's Day bank holiday (inclusive).

The easiest way to pay is by setting up Auto Pay. Exemptions and discounts are also available.

If your vehicle does not meet the Ultra Low Emission Zone (ULEZ) standards, you must also pay the ULEZ charge.

Tillögur stýrihóps að aðgerðum

Aðgerðir sem unnt er að framkvæma strax eða innan skamms tíma:

- Starfsfólk allra sviða borgarinnar hvatt til að stunda fjarvinnu eða koma til vinnu með vistvænum fararmátum þá daga sem loftmengun er yfir mörkum eða stefnir í að það muni gerast
- Önnur fyrirtæki og stofnanir hvött til að fylgja fordæmi borgarinnar
- Setja skilyrði í öll framkvæmdaleyfi fyrir stærri framkvæmdir um dekkjaþvott og vökvun á þurru yfirborði á framkvæmdasvæðum
- Aukin og bætt þrif á götum, t.d. með vegsóp með öflugum ryksugubúnaði
- Aukið átak gegn notkun nagladekkja í borginni

Tillögur stýrihóps að aðgerðum frh

Aðgerðir sem tekur lengri tíma að koma til framkvæmda:

- Gjald á notkun nagladekkja innan borgarmarkanna
- Tímabundin lækkun hámarkshraða á þjóðvegum í þéttbýli og stofnbrautum
- Bann við akstri díselbifreiða þá daga sem veðuraðstæður skapa auknar líkur á mikilli köfnunarefnisdíoxíðsmengun
- Græn svæði afmörkuð í skipulagi sem ákveðin ökutæki mega ekki keyra inn á

Bætt loftgæði eru samvinnuverkefni

- Nauðsynlegt er að almenningur, atvinnurekstur og yfirvöld taki höndum saman til að árangur náist í að draga úr loftmengun

- Höfuðborgarsvæðið er eitt umferðarsvæði – samvinnu er þörf milli sveitarfélaga og Vegagerðar

- Þróa þarf nauðsynlega innviði og breyta löggjöf

- Ávinningurinn er bætt umhverfi, betri heilsa, meira umferðaröryggi, minni samfélagslegur kostnaður

Besta leiðin til að draga úr mengun er að koma í veg fyrir að hún myndist !

Takk fyrir !